

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий інститут права
Кафедра інтелектуальної власності та інформаційного права

«До захисту у ЕК допустити»
Завідувач кафедри інтелектуальної власності
та інформаційного права
д.ю.н, доц. Кодинець А.О.

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему :

Доменне ім'я в системі об'єктів цивільних прав

студента 2 року навчання ОР «Магістр»
група № 2 (ІТ-право)
денної форми навчання
спеціальність: 081 «Право»
Веретинського Артема Івановича

Науковий керівник : к.ю.н, ас. Зеров К.О.

Рецензент : к.ю.н. доц. Каращук О. О.

Київ – 2022

ЗМІСТ

МАГІСТЕРСЬКЕ ЗАВДАННЯ	3
КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН	4-5
АНОТАЦІЯ	6
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	7
ВСТУП	8
Розділ I. Основні підходи до визначення правової природи доменного імені	11
1.1. Поняття доменного імені. Визначення місця доменного імені в системі об'єктів цивільних прав	11
1.2. Концепція доменне ім'я як об'єкт права власності	14
1.3. Концепція доменне ім'я як результат надання послуг	17
1.4. Концепція доменне ім'я як непоіменованний об'єкт права інтелектуальної власності	20
Розділ II. Співвідношення прав на доменне ім'я та інші об'єкти цивільних прав	24
2.1. Доменне ім'я, торговельна марка, знак для товарів і послуг : еволюція підходів щодо співвідношення прав	24
2.2. Доменне ім'я та інші засоби індивідуалізації : аспекти співвідношення	27
2.3. Доменне ім'я та особисті немайнові права фізичної особи : аспекти співвідношення	30
2.4. Доменне ім'я та твір	33
Розділ III. Правовий режим доменних імен	36
3.1. Зміст права на доменне ім'я	36
3.2. Особливості набуття права на доменне ім'я	39
3.3. Особливості розпоряджання правами на доменне ім'я	41
Висновки	45
Список використаних джерел та літератури	48

ЗАТВЕРДЖЕНО :

Науковий керівник :

к.ю.н., ас. Зеров Костянтин Олександрович

« » _____ 2022 р.

МАГІСТЕРСЬКЕ ЗАВДАННЯ

Веретинського Артема Івановича, студента 2 курсу магістратури, денної форми навчання, за спеціальністю «Право», ОНП «Інтелектуальна власність», спеціалізація «ІТ-право»

- 1. Тема роботи :** «Доменне ім'я в системі об'єктів цивільних прав»
- 2. Термін здачі роботи керівнику для підготовки відгуку :** 9 травня 2022 року.
- 3. Робота виконується на базі :** Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- 4. Теоретичне завдання :** аналіз специфічної юридико-наукової літератури, законодавства України та досвіду деяких розвинених країн світу щодо визначення місця доменного імені в системі об'єктів цивільних прав.
- 5. Практичне завдання :** аналіз нормативно-правових та науково-теоретичних концепцій щодо визначення місця доменного імені в системі об'єктів цивільних прав; дослідження співвідношення прав на доменне ім'я та інші об'єкти цивільних прав; визначення правового режиму доменних імен; дослідження судової практики ЄСПЛ та суду США щодо вирішення доменних спорів.
- 6. Сфера застосування результатів роботи :** наукова діяльність, навчальний процес, правотворчість, правозастосовна діяльність.
- 7. Роботу вручено студенту :** 1 листопада 2021 року.

ЗАТВЕРДЖЕНО :

Науковий керівник :

к.ю.н., ас. Зеров Костянтин Олександрович

« » _____ 2022 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Веретинського Артема Івановича, студента 2 курсу магістратури, денної форми навчання, за спеціальністю «Право», ОНП «Інтелектуальна власність», спеціалізація «ІТ-право»

Тема роботи : «Доменне ім'я в системі об'єктів цивільних прав».

№	Види робіт	План	Фактично
1.	Підбір наукової літератури та нормативних актів за темою роботи.	01.10.2021	25.01.2022
2.	Розробка плану роботи та його погодження.	15.11.2021	12.12.2021
3.	Підготовка вступу та першого розділу роботи та подання його на перевірку керівнику.	15.01.2022	10.04.2022
4.	Доопрацювання роботи на підставі зауважень керівника. Написання анотацій.	15.02.2022	17.04.2022

5.	Підготовка другого та третього розділу роботи та подання його на перевірку керівнику.	15.03.2022	25.04.2022
6.	Написання висновків, списку використаних джерел.	28.04.2022	03.05.2022
7.	Підготовка остаточного варіанту роботи та її технічне оформлення.	07.05.2022	07.05.2022
8.	Здача роботи керівнику для підготовки відгуку.	09.05.2022	09.05.2022
9.	Подання роботи на кафедру.	10.05.2022	10.05.2022

Студент:

Веретинський Артем Іванович

Анотація

Веретинський Артем Іванович. Доменне ім'я в системі об'єктів цивільних прав. Магістерська робота. Кафедра інтелектуальної власності та інформаційного права Навчально-наукового інституту права імені Тараса Шевченка.

У роботі виокремлено основні підходи до визначення правової природи доменного імені. Розглядається поняття доменного імені, визначається його місце в системі об'єктів цивільних прав. Досліджено концепції доменного імені як об'єкта права власності, результату надання послуг та непоіменованого об'єкта права інтелектуальної власності.

Визначено специфіку співвідношення прав на доменне ім'я та інші об'єкти цивільних прав — зокрема, торговельну марку, інші засоби індивідуалізації, особисті немайнові права фізичної особи та твір.

Проаналізовано правовий режим доменних імен. Окреслено зміст права на доменне ім'я, особливості набуття права на доменне ім'я та розпоряджання відповідним обсягом прав на доменне ім'я.

Veretynskiyi Artem. Domain name in the systems of objects of civil rights. Master's thesis. Department of Intellectual Property and Information Law of the Taras Shevchenko Educational and Scientific Institute of Law of Taras Shevchenko University of Kyiv.

The main approaches to determining the legal nature of a domain name are highlighted in the paper. The concept of a domain name is considered, its place in the system of objects of civil rights is determined. The concepts of the domain name as an object of property rights, the result of the provision of services and the unnamed object of intellectual property rights are studied.

The specifics of the relationship between the rights to the domain name and other objects of civil rights are highlighted in this work.

The legal regime of domain names is analyzed. The content of the right to a domain name, the peculiarities of acquiring the right to a domain name and disposing of the relevant scope of rights to a domain name are outlined.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

Доменне ім'я — ДІ

Інтелектуальна власність — ІВ

Непоіменований об'єкт права інтелектуальної власності — непоіменований об'єкт ПІВ

Особисті немайнові права фізичної особи — ОНП ФО

Торговельна марка — ТМ

Всесвітня організація інтелектуальної власності — ВОІВ

Право інтелектуальної власності — право ІВ

Об'єкти цивільних прав — ОЦП

Chief Information Officer — СІО

Chief Financial Officer — СФО

International Chamber of Commerce — ІСС

Суб'єкт господарської діяльності — СГД

Комерційне найменування — КН

Географічне зазначення — ГЗ

Постійна комісія з питань закону про товарні знаки, промислові зразки та географічні зазначення Всесвітньої організації інтелектуальної власності — ПК ВОІВ

Цивільний кодекс України — ЦКУ

Авторське право — АП

Комп'ютерна програма — КП

Кумулятивна охорона — КО

Господарський кодекс України — ГКУ

ВСТУП

Актуальність теми. Визначення місця доменного імені (далі — ДІ) в системі об'єктів цивільних прав виглядає актуальним інструментом дослідження методології охорони права інтелектуальної власності (далі —ІВ) в аспекті діджиталізації.

Першочергово, вмотивованим є виокремлення основних підходів до визначення правової природи доменного імені. Важливим є визначення поняття «доменне ім'я», дослідження концепцій доменного імені як об'єкта права власності та результату надання послуг. У рамках наукової роботи ми також розглядаємо доменне ім'я у якості непоіменованого об'єкту права інтелектуальної власності (далі — непоіменований об'єкт ПІВ).

Здійснено еволюційний огляд прав на доменне ім'я. Окрім цього, доменне ім'я порівнюється із засобами індивідуалізації, особистими немайновими правами фізичної особи (далі — ОНП ФО) та правами на твір.

Логічність та вмотивованість дослідження наукової тематики щодо ДІ зумовила необхідність аналізу правового режиму доменних імен. Визначено зміст права на доменне ім'я, особливості набуття та розпоряджання правами на доменне ім'я.

Мета роботи полягає у визначенні та дослідженні принципових особливостей доменного імені в системі об'єктів цивільних прав.

Для реалізації зазначеної мети, необхідно було вирішити наступні *завдання*:

- уточнити місце доменного імені в системі об'єктів цивільних прав;
- систематизувати юридико-правові механізми правової охорони ДІ за законодавством України, ЄС та США;
- здійснити оцінку рівня правової охорони доменного імені на законодавчому рівні в Україні та окремих розвинених країнах світу;
- дослідити основні критерії правової охорони доменного імені та визначення його як об'єкта цивільних прав за вітчизняним та зарубіжним законодавством;

- проаналізувати інституційно-правову ефективність забезпечення прав на доменне ім'я на доктринально-прикладному рівні.

Об'єктом дослідження є особливості визначення місця доменного імені у системі об'єктів цивільних прав.

Предмет дослідження — суспільні відносини щодо правової охорони доменного імені та визначення його місця в системі об'єктів цивільних прав.

Методи дослідження. Складність та специфіка досліджуваної проблематика зумовила необхідність використання конкретного методологічного інструментарію : загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, що спираються на діалектичні принципи об'єктивності та послідовності, обґрунтованості та всебічності, логічності й критичності.

Аспекти визначення правової природи доменного імені, порівняння ДІ з ТМ та знаком для товарів і послуг, засобами індивідуалізації, ОНП ФО та твором зумовили використання компаративного методу.

Описовий (монографічний) метод дав змогу висвітлити принципові особливості правової охорони та аспекти визначення місця ДІ в системі об'єктів цивільних прав відповідно до законодавства України, ЄС та США.

Структурно-функціональний метод дозволив розкрити провідні чинники, фактори та складові формування концептів охорони прав на ДІ із визначенням його цивільно-правового статусу відповідно до тенденцій цифровізації, діджиталізації та інформатизації.

Сукупність системних та аналітичних методів стали основою для створення та наукового обґрунтування комплексної моделі правової охорони ДІ та визначення його місця в системі цивільно-правових об'єктів за законодавством України та міжнародно-правовими доктринально-нормативними підходами.

Практичне значення одержаних результатів. Використання запропонованих дослідницько-методичних розробок сприяє варіативному дослідженню місця доменного імені у системі об'єктів цивільних прав із теоретико-прикладної точки зору.

Дослідження є важливим у контексті аналітичної роботи щодо способів покращення правової охорони доменного імені за законодавством України

шляхом імплементації американо-європейського досвіду цифрової інтеграції та трансформації.

Окрім того, застосовним є компаративний аналіз особливостей змісту на доменне ім'я, набуття та розпорядження правами на ДІ тощо.

Особистий внесок здобувача. Робота є самостійно виконаною науковою працею. Всі сформульовані в ній висновки, положення та пропозиції ґрунтуються на особистих дослідженнях та ідеях наукових публікацій згідно даної тематики.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, логічно об'єднаних у одинадцять підрозділів, загальних висновків, списку використаних джерел та літератури. Загальний обсяг роботи складає п'ятдесят п'ять сторінок, з них основного тексту — тридцять сім сторінок. Список використаних джерел та літератури налічує сімдесят п'ять найменувань і займає вісім сторінок.

РОЗДІЛ І. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ДОМЕННОГО ІМЕНІ

1.1. Поняття доменного імені. Визначення місця доменного імені в системі об'єктів цивільних прав.

Законодавство України не містить визначення поняття «доменне ім'я». Водночас, у ст. 177 Цивільного кодексу України серед видів об'єктів цивільних прав виокремлено, окрім іншого, результати інтелектуальної діяльності та інформацію. Останні, фактично, становлять зміст права на доменне ім'я.

Вважаємо, що розуміння поняття «доменне ім'я» варто розглядати через призму науково-доктринальних визначень. На наш погляд, чітким та повноцінним є визначення А. Чаудрі, котра розуміє ДІ як сукупність букв та/або цифр, що відповідають IP-адресам (числовим адресам Інтернет-протоколів). При цьому, кожен комп'ютер в мережі має унікальну IP-адресу, а DNS (система доменних імен) дозволяє використовувати доменні імена замість IP-адреси для доступу до веб-сайтів. Доменні імена можуть складатися із великих та маленьких латинських літер, цифр від 0 до 9, крапок, дефісів тощо¹.

ДІ є різновидом мнемотехніки. Крім того, на відміну від IP-адреси, він підлягає простому запам'ятовуванню. Існує поняття «інтернаціоналізованого доменного імені» («internationalized domain names — IDNs»), що містять нестандартні символи — наприклад, відмінні від a-z та 0-9 китайські та арабські ієрогліфи тощо.

В свою чергу, В. Серф із онлайн-енциклопедії Britannica визначає доменне ім'я як «адресу комп'ютера, організації чи іншого об'єкта в Інтернет-просторі», що має трирівневий формат виду «server.organization.type»².

---

¹ Chaudri, A. Internet domain names and interaction with intellectual property : Elsevier, Computer Law & Security Report, 2007. — p. 62-66

² Cerf, V. Domain name : Definition & Facts — Encyclopedia Britannica // Режим доступу : <https://www.britannica.com/technology/domain-name>

Дослідник А. Чарлзуорт визначав доменне ім'я як веб-адресу. При цьому, на його погляд, «ДІ може бути веб-адресою, проте не кожна веб-адреса вважатиметься ДІ». Втім, доменне ім'я та веб-сайти (адреси) є тісно пов'язаними між собою. Використання ДІ є релевантним по відношенню до Інтернет-простору та веб-пошуку³.

Автор П.К.Ю у власній книзі «Інтелектуальна власність та інформаційне багатство» наголошував на індивідуально-правовій природі доменного імені, котре є «джерелом даних та способом доступу до інформації». Проте, ДІ не має нічого спільного із ТМ, адже ДІ «не відрізняє та не ідентифікує одні товари/послуги від інших» за принциповими ознаками⁴.

Місце ДІ в системі ОЦП доцільно розглядати шляхом аналізу офіційно-правових та науково-теоретичних джерел. Наприклад, Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIPO, далі — ВОІВ) у висновку від 30.04.1999 р. відзначила явище «трансмутації ДІ» : доменні імена стали частиною стандартного комунікаційного апарату, що використовується підприємствами для самоідентифікації — зокрема, власної діяльності та продукції. Окрім того, ВОІВ наголосила на функціонування ДІ «поруч з іншими засобами індивідуалізації»⁵.

Науковий тезис Т. Балжик акцентує увагу на дуалістичному характері правової природи доменного імені : у якості засобу просування товарів/послуг/продукції та інструментарію бізнес-діяльності. Через це, їх доцільно розглядати як об'єкт цивільно-правового регулювання та як «підкатегорію інтелектуальної власності» із вирізняльною здатністю⁶.

---

³ Charlesworth, A. Choosing the right domain name : Lulu, 1st edition, 18.03.2013 .— 174 p.

⁴ Yu, P. K. Intellectual Property and Information Wealth : Issues and Practices in the Digital Age : Praeger, 30.12.2006 .— 1976 p.

⁵ WIPO Internet Domain Name Process : The Management of Internet Names and Addresses : Intellectual Property Issues : Final Report, 30.04.1999 // Режим доступу : <https://www.wipo.int/amc/en/processes/process1/report/finalreport.html>

⁶ Balzhik, T. The Problem of the Absence of Legal Regulation of Domain Names in Russia, and the Consequent Difficulties which Arise in Connection with Trademarks : University of Oslo, Faculty of Law, 2014. — 58 p.

Авторка зазначає, що доменне ім'я характеризується унікальністю позначення. Окрім того, ДІ подекуди розглядається як об'єкт, що має нематеріальну природу : водночас, його правове становище відмінне від благ на кшталт честі, гідності, ділової репутації та ін. Поруч із тим, ДІ (як і ТМ) повинні відповідати вимогам новизни щодо поєднання домену верхнього рівня з позначенням на другому та третьому рівні (у випадку наявності останнього). Права на ДІ є виключними (як і на ТМ) та перебувають у виключного (реєстранта). ДІ виконує функцію реклами та гарантує власнику товарів/послуг/інформаційних ресурсів отримання певних дивідендів (семантично із ТМ). На додаток, ДІ надають інформацію про правовласника : виробник товарів; якість продукції; клієнто- та товарообіг тощо.

Доменним іменам притаманне комерційне використання як засобу індивідуалізації у межах інформаційно-ресурсного потенціалу мережі Інтернет.

На переконання юриста-дослідниці Ж.Д. Ліптон, деякі доменні імена використовуються як засіб ідентифікації інформації та ресурсів, вирішення запитів в мережі Інтернет. ДІ пов'язані із комерційною діяльністю реєстранта. Реєстрація доменного імені можлива на фізичну особу, що реєструє його (ДІ) для власних потреб⁷.

Місце ДІ у системі об'єктів цивільних прав розкривається через визначення науковця А. Серго, котрий визначає основою функцією ДІ «індивідуалізацію інформаційного ресурсу», відносячи до другорядних аспектів, зокрема, «індивідуалізацію інших об'єктів або суб'єктів»⁸.

На думку Т. Беттінгера та А. Уодделл, правова природа доменного імені та його місце в системі ОЦП «балансує» між «засобом індивідуалізації товарів/послуг виключно на цивільно-правовому рівні» до «всеосяжного статусу ДІ як цифрового трансформатора та інтелектуально-стратегічного капіталу». Окрім цього, домен — це технічно-інформаційний засіб Інтернет-серфінгу, що

---

⁷ Lipton, J. D. *Internet Domain Names, Trademarks and Free Speech* : Edward Elgar Publishing, 2010. — 336 p.

⁸ Серго, А. *Доменные имена. Правовое регулирование* : 2013. — 312 с.

відрізняється за категоріальними ознаками надання послуг/виконання робіт/пропозиції товарів⁹.

При цьому, цікавим є питання віднесення ДІ до об'єкта права інтелектуальної власності (далі — право ІВ) та «матеріального капіталу» (tangible property). С. Хао та Х. Ванг вважають, що у контексті права ІВ доменне ім'я є «нематеріальним активом, що виражено лише словами та символами». Дані символи часто не відповідають вимогам унікальності та відмітності. Цінність ДІ в даному випадку — не сукупність знаків, а поєднання інформації та даних, що «виражені» у цих доменах¹⁰.

Втім, визначення місця доменного імені в системі об'єктів цивільних прав в юридичній науці не є одностайним, у зв'язку з чим пропонується розглянути основні концепти до його правової природи та режиму.

1.2. Концепція доменне ім'я як об'єкт права власності.

Відсутність чіткої, єдиної правової регламентації доменного імені на нормативному рівні виступає першопричиною дискусій, пов'язаних із віднесенням доменного імені до майна та об'єкта права власності.

Володіння ДІ зводиться до його узаконення у реєстратора — такими компаніями за кордоном є Network Solutions, Go Daddy, Register.com (усі — США). В Україні дані повноваження належать компаніям : ТОВ Хостмайстер, ТОВ NIC.UA, ТОВ «СІТІХОСТ» тощо.

Крім того, функціонує база (реєстр) власності на доменні імена WHOIS, що надає можливість отримати інформацію щодо власника доменного імені, IP-адреси чи систем індивідуального пошуку.

Право власності на доменне ім'я передбачає сукупність правових закономірностей. На думку М. Сейблмена, ДІ — ідентифікатор та адреса ділових

---

⁹ Bettinger, T. & Waddell, A. Domain Name Law and Practice : An International Handbook : Oxford Univ Press, 2016. — 1691 p.

¹⁰ Hao, S. & Wang, H. Exploring Domain Name Based Features on the Effectiveness of DNS Caching : ACM SIGCOMM Computer Communication Review, v.47, Jan 2017. — pp.36-42

та особистих веб-сайтів. При цьому, «фізичного володіння» ДІ не наявно. Право власності на ДІ автор визначає як «матеріальну особисту власність». Процедура сертифікації, реєстрації ДІ — засіб надання доменному імені правовласника юридичної значущості¹¹.

Як вважає Дж. Ортіз, проблемним питанням власності на ДІ є виникнення потенційних суперечок між ІТ-компанією та її співробітником. Так, ДІ може використовуватися звільненим раніше консультантом як інструмент фінансового тиску на підприємство — адже він має «особистий контроль над доменними іменами». Способи захисту таких правопорушень є різними : наприклад, за законодавством США існує опція позову відповідно до Закону про захист прав споживачів проти кіберсквотингу 1999 р. (Anti-Cybersquatting Consumer Protection Act or ACPA, 1999); міжнародно-узагальненим є застосування положень Уніфікованої процедури вирішення спорів (Uniform Dispute Resolution Procedure — UDRP) щодо контрактів на доменні імена¹².

Враховуючи вищезазначене, для ІТ-компаній виникає необхідність володіння доменними іменами «від власного імені». Дієвий принцип : реєстрація веб-сайту та домену консультантом із подальшим переданням прав на ДІ безпосередньо компанії. За стандартами США, у сфері ІТ-виробництва відповідальність за «централізацію контролю над доменними іменами» несуть ІТ-директор (CIO — Chief Information Officer) та фінансовий директор (CFO — Chief Financial Officer). Крім того, доменне ім'я як право власності компанії повинно своєчасно обслуговуватися та оновлюватися.

Продовження даного підходу знаходимо у праці А. Рей, що виокремлює правові аспекти «зовнішнього керівництва доменами». За австралійським законодавством у сфері ДІ, необхідним вважається укладання контракту із консультантом, де буде зазначено наступне : доменні імена є власністю компанії, а не консультанта; на вимогу компанії-правовласника таке ДІ негайно

---

¹¹ Sableman, M. Who owns your domain names? : Thompson Coburn LLP, 21.07.2014 // Режим доступу : <https://www.thompsoncoburn.com/insights/blogs/internet-law-twists-turns/post/2014-07-21/who-owns-your-domain-names->

¹² Ortiz, G. E-commerce : How Domain Name Can Affect Electronic Trading? : PrB.rating, 2021. — 349 p.

повертається у її власність; реєстратор ДІ виконує функції (обов'язки) компанії щодо її доменів у разі конфлікту з консультантом¹³.

У табл. 1.1. систематизовано ключові особливості концепції «доменне ім'я як об'єкт права власності» згідно наведених науково-теоретичних розробок.

Автор концепції	Доктринальні особливості
М. Сейблмен	Доменне ім'я визнається ідентифікатором та адресою веб-сайтів (ділових та особистих). Фізичне володіння ДІ виключається. Володіння ДІ визначено як «матеріальна особиста власність». Сертифікація та реєстрація ДІ надає домену правовласника «юридичної значущості».
Дж. Ортіз	Право власності на ДІ розглядається через призму можливого конфлікту між ІТ-компанією та співробітником через наявність «особистого контролю» останнього над доменними іменами. Надаються альтернативні способи захисту ДІ : позов відповідно до процедури UDRP або за національною законодавчою процедурою (у США — Закон про захист прав споживачів проти кіберсквотингу — Anti-Cybersquatting Consumer Protection Act). Право власності на ДІ автор розглядає як привілей для ІТ-компанії : володіння доменом повинно здійснюватися «від власного імені»; обслуговування, оновлення та сервіс — уповноваженими працівниками нахштат ІТ-директора (CIO) чи фінансового директора (CFO).
А. Рей	Здійснення зовнішнього керівництва доменами на контрактній основі (ІТ-компанія — консультант). Доменне ім'я розглядається як виключна власність компанії. На реєстратора ДІ може бути покладено обов'язок доменного контролю у випадку конфлікту ІТ-підприємства із штатом (працівником).

Табл. 1.1. Концепція «доменне ім'я як об'єкт права власності»

Доменне ім'я як об'єкт права власності має тимчасовий характер, відзначає Міжнародна торгова палата (International Chamber of Commerce — ICC). Особа із юридичними правами на доменне ім'я може «налаштувати» веб-простір відповідно до інтересів клієнтообігу¹⁴.

Щодо матеріального аспекту — реєстрант ДІ не має абсолютних та безумовних прав на доменне ім'я. Такі права регулюються умовами реєстраційної угоди з реєстрантом доменного імені, підсумковий контроль здійснюється ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers).

¹³ Ray, A. Australian domain name law : Thomson Reuters (Professional) Australia Limited, 2016. — 286 p.

¹⁴ ICC : Domain names and new generic top-level domains : ICC Services, 2014. — 15 p.

Апеляційний суд США у справі «Кремен проти Коена» від 2003 р. (Kremen vs Cohen) надав три аргументи на користь віднесення ДІ до об'єкту права власності : представляє «інтерес точного визначення»; підлягає виключному володінню або контролю; реєстрант має законні претензії на «ексклюзивність». Рішення суду ґрунтувалося на захисті реєстранта від «делікту конверсії» (крадіжка доменного імені), що кореспондує загальноправовому принципу «власність повинна захищатися системою правосуддя»¹⁵.

Втім, порушення права власності на ДІ у США є досить частими. Свого часу «тайпсквоттерами» (особами, що створюють веб-сайт шляхом навмисного неправильного написання ДІ/ТМ) було порушено права священника Дж. Фолуелла (Jerry Fallwell) : споживачів спрямовували до Інтернет-магазину, де здійснювався продаж книг, котрі засуджували його проповіді. Проблематика охорони ДІ у контексті «відстійних сайтів» (sucks-sites) полягає у наявності Першої поправки до Конституції США (сайт не спрямований на комерціалізацію та отримання прибутку)¹⁶.

Відповідно до майнового підходу щодо визначення природи прав на доменні імена (переважно — ЄС), ДІ є об'єктом права ІВ, позаяк ІР-адресу як набір символів не наділено таким статусом. Рішення у судовій справі ЄСПЛ «Paeffgen GmbH v. Germany» від 18.09.2007 р. передбачає опцію індивідуального визначення способів користування ДІ. Під використанням доменного імені ЄСПЛ розуміє розміщення реклами; пропозицію товарів або послуг на веб-порталі; організацію платного/безоплатного доступу до веб-сайту; продаж, оренду доменного імені та вчинення інших правочинів¹⁷.

1.3. Концепція доменне ім'я як результат надання послуг.

---

¹⁵ Kremen vs Cohen — 337 F.3d 1024 (9th Cir.2003) : LexisNexis — Law School Case Brief // Режим доступу : <https://www.lexisnexis.com/community/casebrief/p/casebrief-kremen-v-cohen>

¹⁶ American Bar Association Obtaining and Protecting Domain Names (article) : // Режим доступу : https://www.americanbar.org/groups/business_law/safeselling/domains/

¹⁷ Paeffgen GmbH v. Germany, 18.9.2007 : European Court of Human Rights, Council of Europe, HUDOC, Aug-Sept 2007 : Decision Section V.

Як зазначає Д. Кожем'якін у власному дисертаційному дослідженні, право на доменне ім'я та власне ДІ виникають на підставі договору між реєстрантом та Реєстратором. Через це, доменне ім'я розглядається як послуга, що надається Реєстратором¹⁸.

Отже, суб'єктний склад за концепцією «доменне ім'я як результат надання послуг» наступний : *реєстрант* як особа, що реєструє та делегує домен; *реєстратор* як суб'єкт господарської діяльності (далі — СГД), що на підставі договору з реєстрантом забезпечує реєстраційні аспекти функціонування домену; *адміністратор публічного домену* як СГД, котрий виконує адміністративно-процесні дії щодо працездатності публічного ДІ (наприклад, в Україні, відповідно до договору з ICANN, зазначені повноваження делеговано ТОВ «Хостмайстер»)¹⁹.

Таким чином, послуги Реєстратора — підтримання даних про ДІ (внесення, зміна та видалення інформації щодо доменного імені та його реєстранта в Реєстрі доменних імен. За даними ICANN WHOIS, власне Реєстр не віднесено до юрисдикції Реєстратора — його не наділено функцією контролю над ДІ, а до його компетенції віднесено лише внесення певних відомостей щодо ДІ у Реєстр відповідно до розпорядження реєстранта.

Доменні імена верхнього рівня (Domain Names under generic Top-Level Domain Names — gTLD) може бути зареєстровано у Реєстратора або торговельного посередника (реселлера), сертифікованого ICANN. Між ICANN та Реєстратором укладається Угода про акредитацію реєстратора (Registrar Accreditation Agreement — RAA). Реселлером є організація, що пов'язана із Реєстратором або підпорядкована йому, маючи контакт на продаж ДІ, послуг

---

¹⁸ Кожем'якін, Д. Доменное имя в системе объектов гражданских прав : канд. дисс., 12.00.03, 2016., 197 с. — с. 37-38.

¹⁹ Реєстрація доменів і суперечки з приводу доменних імен — як передбачити ризики : Адвокатське бюро «Яновський і партнери», 17.04.2019 (Західна Консалтингова Група) // Режим доступу : <https://zkg.ua/reiestratsiia-domeniv-i-superechky-z-privodu-domennykh-imen-iaak-peredbachyty-ryzyky/>

веб-хостингу або е-пошти). Відповідальність за доменні імена залишається за Реєстратором — зокрема, у випадку продажу ДІ реселлером²⁰.

В той же час, є опція реєстрації доменних імен верхнього рівня з кодом країни (country code Top-Level Domain Names — ccTLDs) через відповідних операторів ccTLD. Окрім ccTLD, існують інтернаціоналізовані TLD (містять умлаути, діакритичні символи та літери нелатинського алфавіту)²¹.

Під час реєстрації ДІ Реєстратор уповноважений вимагати надання контактної та технічної інформації, що становить *предмет реєстрації*. Укладення договору про реєстрацію з Реєстратором передбачає виокремлення умов прийняття та зберігання реєстраційних даних.

Варто побічно зупинити увагу на процедурі реєстрації доменних імен .aero, .coop, .museum, що відносяться до «спонсорських доменів верхнього рівня» (sponsored TLDs). Домен .aero може бути зареєстровано лише для авіації — обслуговується SITA (Societe Internationale de Telecommunication Aeronautiques). Доменне ім'я .coop використовується кооперативними об'єднаннями, що відповідають принципам ICA (International Compliance Association) та адмініструється DotCooperation LLC. В свою чергу, ДІ .museum було розроблено виключно для потреб музейної спільноти, контроль здійснюється Асоціацією управління доменами музею (Museum Domain Management Association — MuseDoma)²².

Водночас, Реєстратор може передати право на реєстрацію доменів іншому Реєстратору у випадку припинення діяльності. ICANN уповноважений припинити акредитацію Реєстратора та призначити альтернативного Реєстратора, до компетенції якого буде віднесено управління доменними

---

²⁰ ICANN website : Registering Domain Names // Режим доступу : <https://www.icann.org/resources/pages/register-domain-name-2017-06-20-en>

²¹ IONOS Digital Guide : ccTLDs — what are country domain names? // Режим доступу : <https://www.ionos.com/digitalguide/domains/domain-extensions/cctlds-all-you-need-to-know-about-country-code-domains/>

²² ICANN Website : General Questions : Questions related to Registering a Domain Name // Режим доступу : <https://www.icann.org/resources/pages/faqs-84-2012-02-25-en#2>

іменами та підтримка зворотного зв'язку із реєстрантом ДІ. Для реєстранта наявна опція перегляду поточного Реєстранта доменного імені за допомогою веб-порталу ICANN Lookup²³.

На рис. 1.2. представлено концептуальні особливості підходу «доменне ім'я як результат надання послуг».

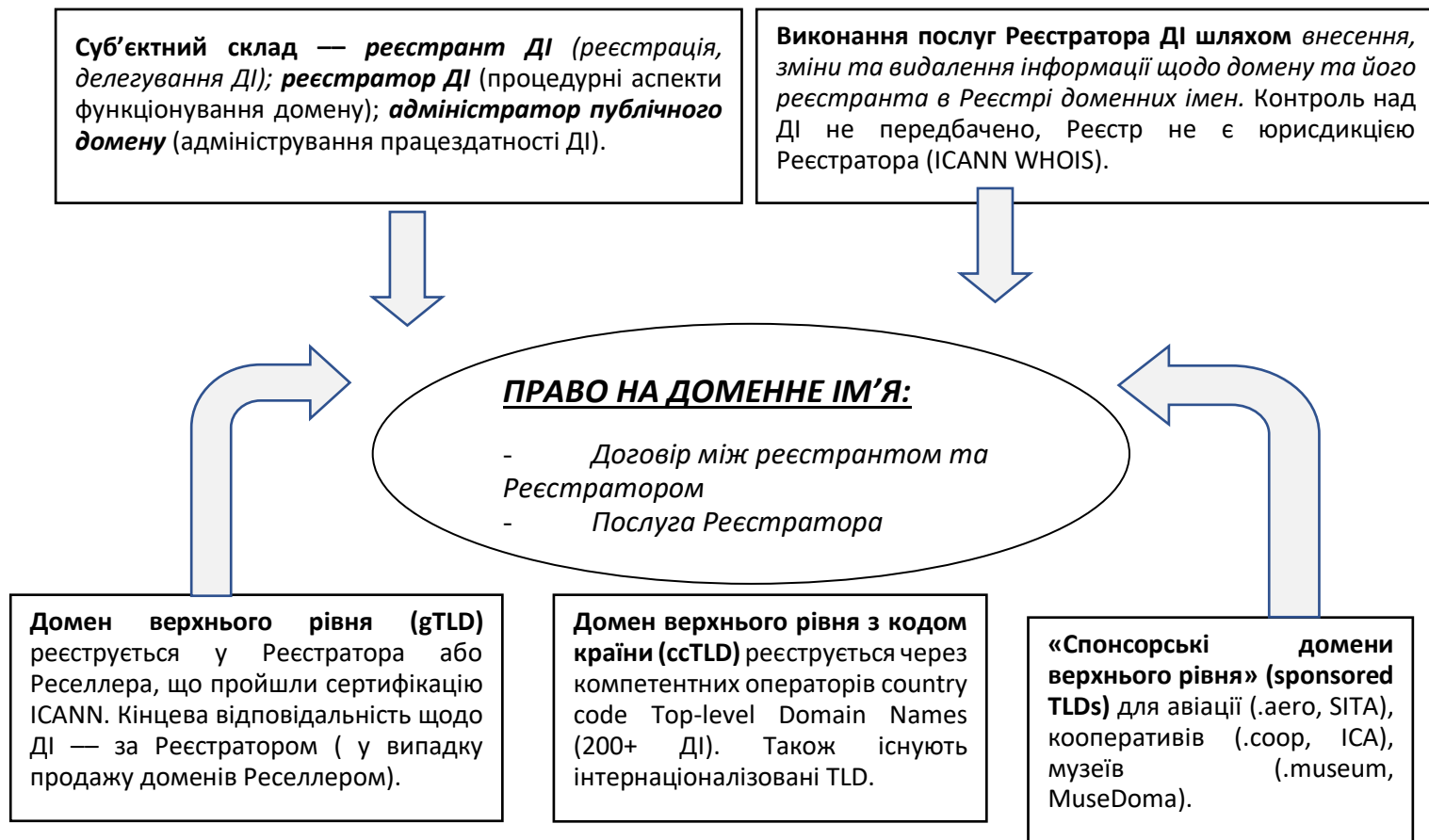

Рис 1.2. Концепція «доменне ім'я як результат надання послуг»

1.4. Концепція доменне ім'я як непоіменованний об'єкт права інтелектуальної власності.

²³ ICANN Lookup : Registration data lookup tool : website // Режим доступу : <https://lookup.icann.org/>

Право інтелектуальної власності на ДІ пов'язані із правовласником — особою або компанією — та їх правами на унікальну веб-адресу, яка використовується для пошуку веб-сайтів²⁴.

В той же час, ВОІВ у висновку від 23.12.1998 відзначила взаємозв'язок доменних імен та інтелектуальної власності. Зокрема, ДІ розглядається як результат специфічної розробки, що має захищатися від неправомірних копіювань та запозичень. Правова охорона стосується процесу створення доменного імені та його подальшого використання одночасно²⁵.

Доменне ім'я як об'єкт права ІВ має нетипові характеристики. Так, С. Хеммок визначив ДІ «вигнанцем ІВ» (IP outcast). Автор наводить наступну аргументацію : доменне ім'я створюється за комерційним контрактом, а не шляхом реєстрації у патентному/ТМ/ відомстві; право на використання домену є договірним (ланцюг : реєстрант – Реєстратор – Реєстр доменів верхнього рівня (gTLDs) – ICANN). Отже, ДІ має статус своєрідного ІВ-активу (IP asset)²⁶.

Окрім того, доменне ім'я як ІВ-актив може бути зареєстровано лише для однієї організації. Принцип «єдиного реєстранта» персоніфікує ДІ та підвищує його цінність відносно інших об'єктів права ІВ.

Одночасно, дослідник І. Харгрівз відзначає «безперервність» доменного імені : умовами продовження термінів обслуговування та функціонування є виконання положень щодо реєстрації домену та своєчасна оплата послуг Реєстратора. Відтак, ДІ варто розглядати як інтелектуально-комерційний актив цифрової сучасності²⁷.

---

²⁴ Kur, A., Dreier, T. European Intellectual Property Law : Text, Cases and Materials : Edward Elgar Publishing, 2013. — 592 p.

²⁵ WIPO Internet Domain Name Process : The Management of Internet Names and Addresses : Intellectual Property Issues : Interim Report, 23.12.1998 // Режим доступу : https://www.wipo.int/amc/en/processes/process1/rfc/3/interim2_ch1.html

²⁶ Hammock, S. Domain names : the often overlooked IP asset : Clarivate // Режим доступу : <https://clarivate.com/markmonitor/blog/domain-names-the-often-overlooked-ip-asset/>

²⁷ Hargreaves, I. Digital opportunity : a review of intellectual property and growth : an independent report / by Ian Hargreaves : UK Intellectual Property Office, 2011. — 130 p.

Поміж тим, право на доменне ім'я передбачає його використання у якості стратегічного активу ІВ. ДІ можна захищати від порушень у порядку процедури UDRP та відповідно до національного законодавства.

Доменні імена як об'єкт права ІВ варто відносити до товарів — наявна опція купівлі-продажу та ліцензування, а відтак — вони є субелементом ринку для продавця та покупця ДІ (прибуток від передачі активу), що підвищує їх вартісні характеристики.

Доменне ім'я як об'єкт права ІВ надає власнику комерційну перевагу перед конкурентами на ринку — із можливістю заборони іншим сторонам використання ДІ як інструменту для просування бізнес-інтересів.

Варто зазначити, що ДІ з точки зору права ІВ має відповідати певним вимогам унікальності. Дослідник Дж. Бой виокремив такі : домен зареєстровано на реальну людину із документальним засвідченням; цифрово-словесна комбінація у домені є унікальною; реєстрант має договір-документ, що засвідчує юридичні права на володіння веб-адресою; право користування доменним ім'ям закріплено відповідно до принципу «єдиного реєстранта» та не передається третім особам; ринкова вартість доменного імені підтверджується сплатою власником відповідної грошової суми та наявністю чеків або квитанцій²⁸.

Економічна цінність доменного імені передбачає його віднесення до об'єктів права власності та, зокрема, права ІВ. Виключність права власності на ДІ та інтелектуальної цінності ДІ підтверджується ч.1 ст.1 Протоколу №1 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, що передбачає мирне володіння майном ФО або ЮО²⁹.

На думку Н. Булат, доменне ім'я як об'єкт права ІВ варто визначати як засіб індивідуалізації веб-ресурсів у Інтернет-мережі³⁰.

---

²⁸ Boy, J. & Jenkins, J. Intellectual Property : Law & The Information Society – Cases & Materials : An Open Casebook : 2014 Edition (Open Course Book) : CreateSpace Independent Publishing Platform. — 800 p.

²⁹ Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод № 994_535 від 20.03.1952 (редакція від 17.07.1997) // Відомості Верховної Ради // Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#Text

³⁰ Булат Н. Доменне ім'я як засіб індивідуалізації Інтернет-ресурсів : Право і суспільство, 2020. — с. 154-160

Вищенаведене твердження підтверджує В.Бонтлаб, визначаючи правову природу доменних імен з точки зору унікальності, словесної індивідуальності та окресленого функціонального призначення³¹.

Рівень правової охорони доменного імені як засобу індивідуалізації окреслює А. Попцов, наголошуючи на його унікальності та зв'язкові із конкретним реєстрантом (власником)³².

Крім того, доменне ім'я як об'єкт права ІВ варто ототожнювати із процесом глобалізації. Інтернет-ресурси виконують функцію «посередника» у спілкуванні та бізнес-співробітництві онлайн. Об'єм використання об'єктів права ІВ дозволяють визначити ДІ «інтелектуальним капіталом» та «товаром».³³

Висновки до Розділу І. Досліджено позиції науковців щодо визначення поняття доменного імені в системі об'єктів цивільних прав. Виокремлено концепції : «доменне ім'я як об'єкт права власності», «доменне ім'я як результат надання послуг», «доменне ім'я як непоіменований об'єкт права ІВ». На мій погляд, найбільшій застосовності набуває підхід «доменне ім'я як непоіменований об'єкт права інтелектуальної власності» через його (ДІ) індивідуально-інтелектуальний підтекст створення.

---

³¹ Бонтлаб В. Цивільно-правове регулювання доменних імен : автореф дис., 12.00.03, 2006. — 15 с.

³² Попцов А. Правовое регулирование доменного имени в РФ : автореф. дисс., 12.00.03, 2009. — 36 с.

³³ Волощенко О. Проблеми нормативно-правового регулювання виключних прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації товарів та послуг у мережі Інтернет : Правове регулювання відносин у мережі Інтернет, Право та інновації, 2014. — с. 63-68

РОЗДІЛ II. СПВІДНОШЕННЯ ПРАВ НА ДОМЕННЕ ІМ'Я ТА ІНШІ ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

2.1. Доменне ім'я, торговельна марка : еволюція підходів щодо співвідношення прав

Дослідження спільного та відмінного між правовою природою доменного імені та торговельної марки (дане поняття є семантичним до дефініції «знак для товарів і послуг») дозволяє виділити наступні специфічні юридико-правові презумпції.

Зазначимо, що, відповідно до ч. 2 ст. 20 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», порушенням прав власника свідоцтва вважається також використання без його згоди в доменних іменах торговельних марок та позначень, вказаних у п. 5 ст. 16 зазначеного Закону. В свою чергу, згідно із п. 5 ст. 16 Закону, свідоцтво надає його власнику виключне право забороняти іншим особам використовувати без його згоди : позначення, тотожне із зареєстрованою ТМ, відносно зазначених товарів і послуг; позначення, тотожне із зареєстрованою ТМ щодо споріднених товарів і послуг із зазначеними у свідоцтві; позначення, схоже із зареєстрованою ТМ щодо окреслених у свідоцтві товарів і послуг із можливістю сплутати останні; схожі із зареєстрованою ТМ позначення за умови їх схожості та гіпотетичної можливості сплутування³⁴.

Окрім того, ДІ та ТМ надають правовласнику певну сукупність законних прав, що дозволяє останньому використовувати доменне ім'я чи торговельну марку задля власних потреб або запобігати порушенню інтересів правоволодільця.

По-друге, доменне ім'я та торговельна марка може розглядатися як товар (відповідно до майнового підходу щодо природи прав на об'єкти права ІВ)³⁵.

---

³⁴ Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» № 3689-ХІІ від 15.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#n227>

³⁵ Природа прав на доменні імена та методи їх юридичного захисту в Україні : Перша Юридична Експертиза, 30.11.2010 // Режим доступу : <https://flexp.com.ua/library/article/240>

По-третє, ДІ, та ТМ «комерціалізують» певні здобутки власника на ринку та слугують засобом ідентифікації його продукції/товарів/послуг. Цим забезпечуються бізнес-інтереси законного правоволодільця.

На додаток, ДІ та торговельна марка є своєрідною «інтелектуальною індустрією», що містить практично-експертні підходи до захисту, керівництва, оптимізації та оцінки об'єктів права ІВ як цінних. Кожна із наведених «форм інтелектуальної власності» є динамічною та гнучкою, що означає опцію змін та інновацій, обговорення політики щодо захисту ДІ, ТМ.³⁶

Як вважає С. Куйперс, доменне ім'я та торговельна марка можуть бути зображені графічно. Автор вказує на співвідношення ДІ та ТМ у контексті «відмітності». Тривале використання торговельної марки надає можливість відрізнити певну продукцію або послугу з-поміж інших. В свою чергу, доменне ім'я також виокремлює певний товар/послугу або продукцію від інших та формує у споживача певне ставлення та асоціації щодо даних веб-сайту. Відтак, домен та торговельна марка є стратегічним активом у галузі права ІВ та ідентифікують певні галузеві попитові специфікації³⁷.

Окрім того, доменне ім'я та торговельна марка асоціюються із певною організацією/установою, що надає сегментовані послуги на ринку. Досить цікавим є прецедент визнання ДІ добре відомим. Прикладом такого домену є amazon.com. Цей домен агрегує просування товарів/послуг/різноманітної продукції та є загальноновизнаним серед Інтернет-споживачів.

На переконання Я. Хашима, доменні імена, на відміну від торговельних марок, не обов'язково обмежуються певною територією. Доменні імена першого рівня (gTLD) не залежать від країни та можуть бути зареєстровані будь-якою юридичною особою за ознакою транскордонності (домени .com, .org., .net). Крім цього, домени верхнього рівня з кодом країни (ccTLD) найчастіше використовуються без територіальних обмежень та доступні в усьому світі

---

³⁶ Norman, H. Intellectual Property Law Directions : Oxford University Press : Jurisprudence & Law — Business, Commercial & Financial Law, 2014. — 592 p.

³⁷ Kuipers, S. The relationship between Domain names and Trademarks/Trade Names : Lund University, Faculty of Law, European Business Law, 2015. — 55 p.

(наприклад, .co.uk). На додаток, домен, як і ТМ, має відповідати ознакам унікальності³⁸.

За даними з офіційної веб-сторінки Департаменту інтелектуальної власності Гонконгу (Intellectual Property Department Hong Kong), принципові відмінності між ДІ та ТМ полягають у наступному : доменне ім'я має означену, «контекстну» форму, торговельна марка може містити слова, дизайн літер, різноманітні кольори, комбінацію вищезазначених понять; доменне ім'я може бути описовим (freshbread.com) та підлягатиме реєстрації, торговельна марка за таких умов розглядатиметься як невідмітна та не підлягатиме реєстрації; доменне ім'я не реєструється щодо певних товарів і послуг (класифікації), торговельна марка реєструється відповідно до Міжнародної класифікації товарів і послуг для реєстрації знаків (МКТП); дійсність доменного імені залежить від умов контракту між реєстрантом та Реєстратором та підлягає поновленню, строк правової охорони торговельної марки складає 10 років із опцією подальшого продовження на 10 років³⁹.

В свою чергу, Р. Олвен зазначає, що реєстрація доменного імені не створює прав на торговельну марку, а ДІ варто розглядати як номер телефону або адресу розташування веб-сайту у всесвітній Інтернет-мережі. Тлумачення процедури UDRP або Закону про захист прав споживачів проти кіберсквоттингу 1999 р. (Anti-Cybersquatting Consumer Protection Act or АСРА, 1999) дозволяє виокремити факт взаємозв'язку ДІ та ТМ : ідентичність або подібність до ступеню змішування доменного імені із знаком для товарів і послуг⁴⁰.

---

³⁸ Hashim, Y. Relationship Between Domain Names And Trade Marks : Freshbusinessstinking, 02.09.2009 //Режим доступу : <https://www.freshbusinessstinking.com/advice-ideas-and-planning/relationship-between-domain-names-and-trade-marks/3178.article>

³⁹ Intellectual Property Department Hong Kong (IPD HK) : Differences between trade marks and domain names : // Режим доступу : https://www.ipd.gov.hk/eng/intellectual_property/trademarks/registry/Main_differences_between_trademarks_and_domain_names-amended.pdf

⁴⁰ Olwan, R. M. Intellectual Property and Development : Theory and Practice : Springer–Verlag Berlin Heidelberg, 2013. — 392 p.

Дані табл. 1.3. демонструють ключові аспекти співвідношення понять «доменне ім'я» та «торговельна марка».

Доменне ім'я	Торговельна марка
Означена, контекстна форма вираження	Комбінація слів, літер, кольорів, шрифтів тощо
Може бути описовим	За таких умов не підлягає реєстрації
Відсутня реєстрація щодо товарів/послуг	Реєстрація відповідно до МКТП
Контракт між реєстрантом та Реєстратором встановлює умови використання доменного імені із опцією поновлення	Правова охорона ТМ складає 10 років із можливістю продовження на 10 років
Можливість захисту прав та інтересів правовласника	Опція заборони використання ТМ відповідно до прав, похідних від свідоцтва власника
Має індивідуалізовану форму	Розглядається як товар
Виступає засобом комерціалізації	Ідентифікує продукцію, товари, послуги

Табл. 1.3. Доменне ім'я та торговельна марка : аспекти співвідношення

2.2. Доменне ім'я та інші засоби індивідуалізації : аспекти співвідношення

Правова природа відношення доменного імені до засобів індивідуалізації є досить контраверсійною, про що було зазначено у попередньому розділі нашого дослідження. Наприклад, В. Грицай ототожнює ДІ з телефонним номером або адресою е-пошти. Автор вважає, що домен є своєрідним посередником між особою-споживачем та Інтернет-простором. Обслуговування та використання ДІ відбувається відповідно до договірних умов між реєстрантом та Реєстратором та технічно-регламентаційних норм⁴¹.

Однак, як вважає дослідниця Р. Топлін, доменне ім'я та інші засоби індивідуалізації пов'язує їх статус інтелектуального результату. За такої

⁴¹ Грицай В. Правовий режим доменних імен та їх місце в системі об'єктів права інтелектуальної власності : Право і безпека, 2015. — с. 109-114

концепції, ДІ варто розглядати як один із засобів відмітності щодо діяльності ЮО, продажу товарів, пропозиції/виконання робіт або надання послуг⁴².

На наш погляд, заслуговує на увагу аспект співвідношення доменних імен та комерційних найменувань (далі — КН). На думку О. Кулініч, назва ДІ може містити інформацію щодо фізичних чи юридичних осіб, що володіють певним КН. За таких умов, доменне ім'я набуває ознак похідного та ідентичного первинному засобу індивідуалізації⁴³.

На думку Р. К. Дрейфусс та Д. К. Гінзбург, юридичні конфлікти щодо доменних імен та комерційних найменувань породжені неоднозначністю визначення фактів їх первинного та належного використання. Проблематика використання доменного імені пов'язана із його всевимірністю, глобальною цінністю та актуальністю. Крім того, домен та комерційне найменування нерідко є «одиничними предметами спору із двома та більше зацікавленими особами»⁴⁴.

В свою чергу, співвідношення доменних імен та географічних зазначень (далі — ГЗ) подекуди набуває ознак проблематичності. У оглядовому документі Постійної комісії з питань закону про товарні знаки, промислові зразки та географічні зазначення Всесвітньої організації інтелектуальної власності (далі — ПК ВОІВ, англ. — Standing Committee on the Law of Trademarks, Industrial Designs and Geographical Indications, WIPO) від 28.04 – 2.05.2003 р. було наголошено на непоодиноких випадках порушення прав на ГЗ за посередництвом доменних імен наступними способами: реєстрація доменних імен, що відповідають заявленому географічному зазначенню, з метою продажу, оренди, передачі доменного імені третій стороні за додаткову плату; використання доменного імені, що відповідає заявленому географічному зазначенню, стосовно продукту, що не має відношення до зазначеного ГЗ

---

⁴² Taplin, R. *Intellectual Property Valuation and Innovation : Towards global harmonization* : Routledge, 2014. — 252 p.

⁴³ Кулініч О. Доменне ім'я як похідний засіб індивідуалізації інформаційних ресурсів фізичних та юридичних осіб у мережі Інтернет : Актуальні проблеми держави і права, 2009. — с. 195-201

⁴⁴ Dreyfuss, R. C, Ginsburg, J. C. *Intellectual Property at the Edge : The Contested Contours of IP* : Cambridge University Press, 2014. — 492 p.

шляхом, що провокує плутанину щодо якісно-репутаційних характеристик продукту; використання доменного імені, що відповідає заявленому географічному зазначенню, з метою залучення Інтернет-аудиторії до веб-сайту або онлайн-платформи, вміст котрих жодним чином не відноситься до географічного зазначення; реєстрація доменного імені, що відповідає заявленому географічному зазначенню, з метою запобігання реєстрації того ж імені іншими особами⁴⁵.

Крім цього, ВОІВ наголосила на спостереженні випадків використання географічного зазначення у якості доменного імені особами, що не відносяться до місцевості походження ГЗ. На додаток, ПК ВОІВ акцентувала увагу на вдосконаленні законодавства, зокрема, у галузі : визначення обставин, за яких реєстрація та використання географічних зазначень як доменних імен мають бути заборонені; створення переліку географічних зазначень, концептів взаємодії систем захисту та визнання географічних зазначень (як принцип схоронності ГЗ у випадку введення в оману споживачів шляхом створення «веб-сайту – імітатора»).

Наостанок, було висловлено необхідність створення концепту «охорони ГЗ у DNS-просторі». Так, відзначався «достатній ступінь розробленості» міжнародно-правової бази щодо ГЗ задля встановлення відповідного нормативного захисту. Пропозиція внесення ГЗ до процедури UDRP отримала загалом схвальні відгуки.

В свою чергу, 23.04 – 26.04.2018 р. Постійним комітетом ВОІВ із законодавства про товарні знаки, промислові зразки і географічні зазначення (Standing Committee on Trademarks, Industrial Designs and Geographical Indications – SCT) висловлено нову позицію щодо статусу ГЗ як об'єкту DNS-простору та UDRP-захисту. Географічні зазначення пропонується ототожнювати із доменами верхнього рівня із кодом країни (ccTLD). Захист ГЗ у DNS (домени .com, .food,

---

⁴⁵ WIPO : Standing Committee on the Law of Trademarks, Industrial Designs and Geographical Indications, 10th Session, Geneva, April 28 to May 2, 2003 : Internet Domain Names and Geographical Indications . — 24 p.

.coffee) можна впровадити шляхом внесення поправки до процедури UDRP (формулювання «всі об'єкти права ІВ» або «ГЗ як об'єкт права ІВ»)⁴⁶.

Наступного року, у період 09.04-18.04.2019 р., Постійний комітет ВОІВ із законодавства про товарні знаки, промислові зразки та географічні позначення (Standing Committee on Trademarks, Industrial Designs and Geographical Indications – SCT) закликав держави-члени рекомендувати ICANN надати «географічним компаніям» можливість скористатися процедурою UDRP із посиланням на законодавство про ГЗ⁴⁷.

2.3. Доменне ім'я та особисті немайнові права фізичної особи : аспекти співвідношення

Даний аспект доцільно початково висвітлити через призму українського законодавства — зокрема, Цивільного кодексу України (далі — ЦКУ) та зазначених у ньому ОНП ФО, співставивши їх із юридико-правовою природою доменного імені⁴⁸.

Зокрема, стаття 302 ЦКУ гарантує право особи на інформацію. Можливість збирання, зберігання, використання та поширення інформації в сучасних умовах

---

⁴⁶ Origin (Organization for an International Geographical Indications Network) : WIPO survey on the existing state of play of GIs in the Domain Names System (DNS) : 09.05.2018 // Режим доступу : https://www.origin-gi.com/web_articles/09-05-2018-wipo-survey-on-the-existing-state-of-play-of-gis-in-the-domain-names-system-dns/

⁴⁷ Origin (Organization for an International Geographical Indications Network) : There are not legal barriers to extend the UDRP to GIs for disputes concerning second level domains` registrations : 18.04.2019 // Режим доступу : https://www.origin-gi.com/web_articles/18-04-2019-there-are-not-legal-barriers-to-extend-the-udrp-to-gis-for-disputes-concerning-second-level-domains-registrations/

⁴⁸ Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. (у редакції від 17.03.2022 р.) // Відомості Верховної Ради // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

інформатизації пов'язана із Інтернет-простором та веб-адресами як джерелом певних даних.

Варто наголосити на опосередкованому співвідношенні між доменним ім'ям та правом на свободу технічної творчості, передбаченої ст. 309 ЦКУ — у контексті вибору сфери, змістовної та формальної складової ДІ.

Крім цього, якщо розглядати право на ДІ через призму ОНП, застосовною стає ст. 275 ЦКУ, що гарантує право ФО на захист таких прав від неправомірних посягань.

Якщо права на доменне ім'я зазнають порушення, їх захист можна здійснювати відповідно до положень Глави 3 ЦКУ. Зміст права ФО на захист ОНП передбачає вимогу про непорушність цих прав; припинення дій, що порушують такі права; відновлення відповідних ОНП за умови їх порушення.

В свою чергу, захист права на доменне ім'я передбачає загальні та спеціальні способи його впровадження. Відповідно до ст. 16 ЦКУ, до загальних способів захисту віднесено визнання права; припинення дії, що порушує право; визнання правочину недійсним).

У контексті доменних імені варто згадати про ст. 277 ЦКУ, якою гарантується право на спростування недостовірної інформації. У випадку із використанням Інтернет-мережі задля поширення контраверсійної інформації (наприклад, ЗМІ), даний аспект набуває особливої актуальності. Окрім того, говоримо про неприпустимість подальшого поширення неправдивої інформації, що порушує ОНП ФО у контексті ДІ.

Варто нагадати, що ст. 294-296 ЦКУ гарантується право особи на ім'я, зміну імені та його використання. Надалі розглянемо міжнародну практику щодо співвідношення прав на особисті та доменні імена відповідно.

У країнах Європи та США непоодиноким є використання фізичним особами доменів, що відтворюють їх особисті імена, псевдоніми та нікнейми (іменні домени). Як наслідок, у 2001 році ICANN було введено доменну зону

.name, хоча зазначена практика є розповсюдженою у доменах національного рівня, а також .com та .biz⁴⁹.

Вищезазначений аспект породжує наступні проблеми : по-перше, недобросовісне використання іменного домену; по-друге, прецедент рівного законного інтересу щодо використання спірного домену (наприклад, особи з однаковими прізвищами). На переконання Дж. Стоу, процедура UDRP за таких умов є застосовною щодо імен знаменитостей, публічних фігур та неpubлічних осіб⁵⁰.

Даний підхід контрастує із позицією, викладеною у доповіді ВОІВ від 03.09.2001 р., відповідно до якої імена політиків та публічних діячів не підлягають використанню у комерційних цілях — тобто не можуть стосуватися іменних доменів⁵¹.

Відзначимо, що першочергово дозволялася реєстрація доменів виду ім'я.прізвище.name. Вимоги щодо неправомірності реєстрації доменного імені в зоні .name, відповідно до параграфу 4(b) Eligibility Requirements Dispute Resolution Policy (ERDRP), наступні : ім'я, що співпадає із зареєстрованим доменним ім'ям, не є справжнім; ім'я, що співпадає із зареєстрованим доменом, не є ім'ям персонажа, на яке у особи наявне право як у власника прав на знак для товарів і послуг; особа невідома під іменем, що зареєстровано у якості доменного імені⁵².

---

⁴⁹ IANA Report. Subject : Establishment of the .name Top-level Domain, 16.08.2001 : IANA website // Режим доступу : <https://www.iana.org/reports/2001/name-report-16aug01.html>

⁵⁰ Liska, A., Stowe, G. DNS Security. Defending the Domain Name System : Syngress, 2016. — 226 p.

⁵¹ WIPO : Second Internet Domain Name Process — The Recognition of Rights and the Use of Names in the Internet Domain Name System, 03. 09.2001 // Режим доступу : <https://www.wipo.int/amc/en/processes/process2/report/html/report.html>

⁵² ICANN Website : Eligibility Requirements Dispute Resolution Policy (ERDRP) // Режим доступу : <https://www.icann.org/resources/pages/erdrp-2012-02-25-en>

2.4. Доменне ім'я та твір

Зв'язок доменного імені та творів має досить контекстний характер. Наприклад, існує опція створення веб-сайту як плацдарму для інформації про певний об'єкт авторського права (далі — АП) — зокрема, твір. При цьому створюється доменне ім'я, а твір перекладають англійською мовою. Об'єктом авторського права може виступати назва твору, а обсяг правової охорони є тотожним твору загалом (ст. 9 Закону України «Про авторське право і суміжні права»). За таких умов, доменне ім'я може бути об'єктом АП, адже наділено творчою складовою⁵³.

Надалі виникає питання щодо самостійності або тотожності доменного імені із об'єктами авторського права нахшталт літературного твору або його назви. Раніше згаданий дослідник А. Серго та К. Гладкая вважають, що за таких умов варто говорити не про домен як такий, а про його частину — словесне вираження. Крім того, автори визначають поняття «доменне ім'я» та «домен» як синонімічні. За умови ототожнення веб-сайту та комп'ютерної програми (далі — КП), то ДІ та літературний твір мають певні ознаки семантичності. На підтвердження даної теорії нагадаємо, що КП в Україні відповідає умовам охороноздатності саме літературного твору⁵⁴.

Наступними елементами охороноздатності об'єктів літературної творчості є творча складова та об'єктивна форма вираження. Доменне ім'я відповідає другому критерію, проте не відповідає першому. Однак, згідно із позицією Д. Жервеса, оригінальність власної назви включає самобутність та творчо-оригінальні елементи. Проте, специфіка доменного імені породжує дуальний характер його охорони : перший — як власне домену, другий — як

---

⁵³ Закон України «Про авторське право і суміжні права» № 3792-ХІІ від 23.12.1993 р. (редакція від 05.01.2022 р.) // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>

⁵⁴ Серго А., Гладкая Е. Правовое регулирование доменных имен : Хозяйство и право, 2010. — 49 с.

«кумулятивного способу» юридичного забезпечення у якості ДІ та об'єкта авторського права⁵⁵.

На додаток, як зазначає Н. Булат, кумулятивна охорона ДІ можлива за умови його співвідношення із літературним продуктом за умови його творчої складової. Окрім того, доменне ім'я варто визнавати результатом інтелектуальної праці. Використання об'єктів авторського права у якості доменних імен можливе за умови наявного дозволу від правовласника та відповідності принципу непорушності особистих немайнових прав автора. Виняток — статус твору як суспільного надбання⁵⁶.

На переконання А. Федорова, специфіка кумулятивної охорони (далі — КО) інтелектуальної діяльності полягає у тому, що однакові результати творчо-інтелектуальних здобутків можуть отримувати правову охорону як різні об'єкти права ІВ. І доменне ім'я, і літературний твір передбачають оригінальність. Таким чином, ДІ та об'єкт творчості підлягають кумулятивному правовому забезпеченню — зворотні дії будуть вважатися порушенням авторських прав та прав на доменні імена. Окрім того, важливим є урегулювання та узгодження норм інтелектуально-правових інститутів задля ефективізації КО та предметної охорони розумово-творчих результатів (доменне ім'я, об'єкти творчості)⁵⁷.

Доцільно звернути увагу на феномен «авторського кіберсквоттингу», що здійснюється шляхом недобросовісного використання у доменному імені назви літературного твору, його частини або оригінальної назви та, відповідно, реєстрації такого ДІ. У даному контексті важливо встановити мету використання або реєстрації доменного імені та кореляційний зв'язок між ДІ та твором/його

---

⁵⁵ Gervais, D, J. *International Intellectual Property : A Handbook of Contemporary Research* : Edward Elgar Publishing, 2015. — 528 p.

⁵⁶ Булат Н. Кумулятивна правова охорона позначень як доменних імен і літературних творів : Перші економіко-правові студії, 07.03.2019 р. — с. 3-5

⁵⁷ Федоров А. Кумулятивна правова охорона дизайнерських рішень : Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету (МГУ), 2012. — с. 112-116

частиною. Ієрархічно, об'єкт АП є первинним щодо доменів, через що несанкціоноване використання літературних творів у ДІ є порушенням прав ІВ⁵⁸.

Висновки до Розділу II. Досліджено співвідношення прав на доменне ім'я та інші об'єкти цивільних прав, зокрема : доменного імені та торговельної марки; доменного імені та інших засобів індивідуалізації; доменного імені та особистих немайнових прав фізичної особи; доменного імені та твору.

Наведено науково-теоретичні визначення окреслених понять. Згадано позицію ВОІВ щодо співвідношення права на ДІ та вищенаведені об'єкти цивільних прав.

---

⁵⁸ Gibson, J. The Logic of Innovation : Intellectual Property, and What the User Found There : Routledge , 2014. — 370 p.

РОЗДІЛ ІІІ. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ДОМЕННИХ ІМЕН

3.1. Зміст права на доменне ім'я

З огляду на хронологічно-практичний базис, законодавче регулювання доменного імені є недостатньо визначеним. Зміст прав на ДІ ототожнюється із юридичними неузгодженостями та проблематикою ефективної правової охорони, через що потребує додаткового опрацювання.

На думку Д. Кожем'якіна, право на доменне ім'я є різновидом майнового права, що допускає режим доменного імені як варіант використання торговельної марки. Право на доменне ім'я та, власне, сам домен виникають виникають на підставі договору між реєстрантом та Реєстратором. Право на доменне ім'я має безтілесний характер та передбачає можливість особи, що зареєструвала доменне ім'я, розміщувати в мережі Інтернет інформаційний ресурс, доступ до котрого здійснюється користувачем шляхом набору певних символів, що складають доменне ім'я⁵⁹.

Одностайність у визначенні етимології змісту прав на доменне ім'я відсутня. Вважаємо досить містким визначення О. Піхурець, що співвідносить право на ДІ із цифровими технологіями, інформативним словесним вираженням ІР-адреси та інструментарієм ідентифікації веб-сторінки у Інтернет-просторі. Крім цього, доменне ім'я може бути предметом договору (правочину) між реєстрантом та Реєстратором (як послуга останнього)⁶⁰.

Варто згадати положення ст.1 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг, де доменне ім'я визначено засобом, що використовується для адресації комп'ютерів і ресурсів в Інтернеті.

Вбачаємо за необхідне навести комплексну дефініцію щодо змісту прав на доменне ім'я від А. Кодинця, котрий ототожнює його зі словесним позначенням, ідентифікатором інформаційного простору та засобом пошуку даних

---

⁵⁹ там, де і 18. — с. 71-72

⁶⁰ Піхурець О. Окремі питання здійснення права на доменне ім'я : Проблеми цивільного права та процесу, 2018. — с.182-186

користувачем Інтернет-мережі щодо конкретних сегментів (товарів, послуг, сфер діяльності ФО або ЮО тощо)⁶¹.

Законодавство України не встановлює виключних прав на доменні імена та, водночас, не містить будь-яких обмежень щодо їх обігу. Відповідно положень ЦКУ, об'єкти цивільних прав можуть бути обмежені у цивільному обороті або виключені з нього. Враховуючи економіко-правовий підтекст доменного імені, подібні правові заборони щодо нього на часі не застосовуються.

Виходячи із положень Господарського кодексу України (далі — ГКУ), до прав реєстранта доменного імені відносимо визначення способу його використання (розміщення рекламної інформації, надання доступу до користування ДІ, його продаж тощо). Дана презумпція добросовісного використання доменного імені означає виключне право на його використання та непорушність законних інтересів інших осіб. Дозвіл, заборона та перешкоджання використанню ДІ є додатковими правами ІВ, встановленими щодо домену⁶².

Проблематика використання доменного імені, тотожного з ім'ям фізичної особи, розглядається С. Патрушевим як «прецедент зловживання правом». У деяких випадках ВОІВ (WIPO) може скасувати реєстрацію ДІ, безоплатно передавши його зацікавленій стороні (умови — комерційна мета використання та схожість до ступеню змішування)⁶³.

Здійснення права на доменне ім'я є утрудненим через експансію явища кіберсквоттингу. Довіра Інтернет-користувачів до товару/послуги/імені особи за таких умов використовується власником доменного імені задля власної неправомірної вигоди. Дослідник Ж. Бедор вважає, що причиною порушень

---

⁶¹ Кодинець А. Цивільно-правові аспекти реалізації суб'єктивних прав на доменні імена : Підприємництво, господарство і право, 2006. — с.18-21

⁶² Некіт К. Доменне ім'я як об'єкт цивільних прав : Часопис цивілістики, 2017. — с. 40-44.

⁶³ Патрушев С., Филатов Ю. Особенности правового регулирования регистрации и использования доменных имен : Наука. Религия. Сообщество, 2011. — с. 57-62

законних законних інтересів правоволодільців ДІ за таких умов є недосконале, колізійне законодавство⁶⁴

Необхідно відмітити часткову неефективність вітчизняної судової практики щодо визначення змісту прав на ДІ. Наприклад, рішення судів, що стосуються арештів або конфіскації доменного імені, демонструють хибне уявлення про його правову природу. Натомість, національна процедура UA-DRP, що є дзеркальним відповідником UDRP, більш застосовна, адже пропонує альтернативне досудове вирішення доменних спорів⁶⁵.

На рис. 1.4 представлено базові особливості щодо концептуального розуміння змісту права на доменне ім'я.

⁶⁴ Bedord, J. I've Got a Domain Name--Now What???: A Practical Guide to Building a Website and Web Presence : Happy About, 2008. — 115 p.

⁶⁵ Розпочинається друга фаза впровадження UA-DRP в домені .UA : Юридична газета Online, 28.11.2019 // Режим доступу : <https://jur-gazeta.com/golovna/rozpochinaetsya-druga-faza-vprovadzhennya-uadrp-v-domeni-ua.html>

Рис. 1.4. Особливості концептуального розуміння змісту прав на доменне ім'я

3.2. Особливості набуття права на доменне ім'я

Варто зауважити, що процес отримання «правового карт-бланшу» на використання доменного імені виникає шляхом укладання договору між реєстратором та Реєстрантом. Процес не є одностороннім, адже передбачає встановлення взаємних зобов'язань сторін та процедурні аспекти обміну інформацією.

При цьому, отримати (набути) права на ДІ можуть : фізичні та юридичні особи; органи державної влади/місцевого самоврядування з моменту його створення; профільні фонди, агенції та спілки.

За теоретичним баченням Дж. Маккормака, набуття права на доменне ім'я не передбачає його ототожнення із об'єктами права власності та повноцінною власністю доменного імені. При цьому, право на використання доменного імені надається його власнику та реєструється на його ім'я. Власник доменного імені має право на лонгацію його використання після закінчення строку, визначеного договором між реєстрантом та Реєстратором⁶⁶.

Відзначимо, що опція набуття прав на ДІ та його подальше використання можливі лише за умови індивідуальності та унікальності домену. Однією особою може використовуватися необмежена кількість доменних імен. На переконання Д. Робертсона, відповідність ДІ усталеним вимогам конкретної держави (Політиці) цілком покладено на його власника⁶⁷.

Набуття прав на доменне ім'я можливе за умови його вираження латинськими літерами, цифрами та дефісом. Нелатинські літери має бути

---

⁶⁶ McCormac, J. *Domnomics: The business of domain names* : MC2, 2019. — 236 p.

⁶⁷ Robertson, J. *Domaining Guide: How to Profit from Domain Names* : Kindle Edition, 2016. — 166 p.

замінено відповідним латинським символом. Спеціальні символи, пробіли та розділові знаки вилучаються або замінюються дефісом.

Згідно із позицією К. Хемма, право на доменне ім'я виникає за умови його автентичності та дотримання реєстрантом принципу «непорушності законних прав інших сторін та вимог чинного законодавства». Недопустимою є реєстрація образливих доменних імен; доменних імен з вульгаризмами; доменних імен із символами, що порушують соціальні або моральні норми. Повне ім'я фізичної особи як доменне ім'я може бути зареєстровано лише особою, що має відповідне ПІБ. Між особами з однаковими ПІБ перевага надається особі, що подала заявку першою (право пріоритету)⁶⁸.

Набуття права на доменні імена можливе за умови виконання реєстрантом окреслених юридичних зобов'язань. На думку вченого С. Еліаса, сюди відноситься : заповнення та подання заявки на реєстрацію ДІ; дійсність, точність та достовірність даних щодо ДІ, поданих до реєстру (як відповідальність власника); справжність контактної інформації, наданої реєстрантом ДІ⁶⁹.

За загальним правилом, Реєстратор перевіряє доменні імена на відповідність правильності та точності даних заявки на реєстрацію ДІ та інформації щодо власника доменного імені, форми доменного імені, технічних вимог щодо доменного імені. Після реєстрації власник ДІ отримує повідомлення про реєстрацію. При цьому, до причин відмови у реєстрації ДІ віднесено : невідповідність доменного імені за одним із вищенаведених критеріїв; невиконання власником доменного імені фінансових зобов'язань, встановлених договором із Реєстратором (за таким умов останній має право вимагати передоплату за право використання доменного імені).

Як зазначає К. Комаїтіс, власник ДІ несе відповідальність за відповідність доменного імені принципу непорушності прав інших сторін. Невиконання зазначеної вимоги встановлюється «компетентними органами в порядку,

---

⁶⁸ Hamm, K. Domain Name Flipping: Quick Flips & Fast Cash! : Independently published, 2013.— 50 p.

⁶⁹ Elias, S. Domain Names: How to Choose and Protect a Great Name for Your Website (Quick & Legal) : Nolo, 2001. — 250 p.

визначеному нормативно-правовими актами» та шляхом вирішення спорів судами загальної юрисдикції та шляхом застосування політики альтернативного вирішення доменних спорів (процедура UDRP)⁷⁰.

Заявка на реєстрацію доменного імені є юридичною підставою для оплати послуг за дану процедуру реєстрантом та передумовою до набуття ним права на ДІ на встановлений договором із Реєстратором строк.

Деякі країни (наприклад, Латвія) пропонують пільгову реєстрацію доменних імен зі 100% знижкою (урядові та муніципальні установи) із правом продовження реєстрації відповідного доменного імені. Окрім того, право на безоплатну реєстрацію ДІ за окремих підстав отримує фізична особа із постійним місцем проживання в країні (100% знижка строком на один рік) із опцією подальшої лонгації реєстрації доменного імені⁷¹.

3.3. Особливості розпорядження правами на доменне ім'я

Процес використання доменного імені реєстрантом було описано вище. Наразі вважаємо за необхідне зупинитися на аспектах передачі права на використання доменного імені іншим особам.

Політика ICANN передбачає можливість «перенесення» доменного імені іншому Реєстратору. Необхідно заздалегідь підтвердити намір переходу до іншого Реєстратора, повідомивши про це поточного Реєстратора, котрий підтверджує дану операцію використанням форми Запиту на підтвердження (Confirmation of Registrar Transfer Request form). Після того потрібно зв'язатися із Реєстратором, якому буде передано доменне ім'я⁷².

---

⁷⁰ Komaitis, K. The Current State of Domain Name Regulation. Domain Names as Second Class Citizens in a Mark-Dominated World : Routledge, 2012. — 296 p.

⁷¹ NIC Policies Latvia : Policy for acquisition of the right to use domain names under the top level domain .lv // Режим доступу : <https://www.nic.lv/en/policy>

⁷² ICANN : FAQs for Registrants : Transferring Your Domain Name // Режим доступу : <https://www.icann.org/resources/pages/name-holder-faqs-2017-10-10-en>

Концепція трансферу доменного імені як процес розпорядження правами на нього, відповідно до політики ICANN, передбачає можливість надання доменного імені іншому реєстранту за умови погодження умов із поточним Реєстратором. Відхилення процедури передання доменного імені Реєстратором можливе за умови : виявлення доказів шахрайства щодо доменного імені; статус доменного імені як «заблокованого»; доменне ім'я є предметом спору за процедурою UDRP або TDRP (Transfer Dispute Resolution Policy) тощо.

Крім того, передбачається право на перенесення доменного імені за умови закінчення терміну його дії. Отже, Реєстратор не має права відмовити у процесі передачі доменного імені через відсутність оплати за попередній період реєстрації доменного імені реєстрантом. Однак, якщо доменне ім'я перебувало у процесі видалення, поточний Реєстратор повинен відновити його задля опції передання (в такому випадку можлива сплата додаткової «комісії за погашення» — redemption fee).

В свою чергу, автори Е. Роуні та П. К. Роуні зазначають, що передача доменного імені іншим особам можлива на підставі підписаного письмового запиту реєстранта, що направляється до Реєстратора. У разі смерті фізичної особи спадкоємці мають законні підстави щодо отримання право на користування ДІ, зареєстрованим на ім'я померлої особи (за умови попереднього повідомлення Реєстратора). Для США передача права на користування ДІ Реєстратором можлива за умови : отримання письмового запиту від поточного власника доменного імені до Реєстратора; судового рішення із вимогами щодо передачі права на ДІ Реєстратором⁷³.

При цьому, новий реєстрант ДІ використовує доменне ім'я, беручи на себе відповідальність попереднього реєстранта та дотримуючись правил раніше укладеної угоди між реєстрантом та Реєстратором.

Трансфер доменного імені здійснюється лише «контактною особою» ДІ, що мала попереднє право на реєстрування доменного імені.

---

⁷³ Rony E., Rony P. K. The Domain Name Handbook: High Stakes & Strategies in Cyberspace : CMP Books, 1998 .— 645 p.

Доменне ім'я в процесі передачі не підлягає наступним переформатуванням : оновлення іменних серверів (nameservers); зміна реєстраційної інформації WHOIS; поновлення реєстрації доменного імені. За необхідності внести одну із вказаних змін реєстранту необхідно зв'язатися із Реєстратором.

Водночас, Д. Нг виокремлює такі процедурні елементи «перенесення» доменного імені : розблоковане доменне ім'я; вимкнені налаштування конфіденційності доменного імені; перевірка правильної контактної інформації реєстранта ДІ; відсутність наявних юридичних спорів щодо доменного імені⁷⁴.

Аспекти відчуження прав на доменне ім'я як елемент розпорядження правами на ДІ слушно описані Дж. Д. Белль Вонг. Авторка переконана, що продаж доменів або їх пошук для покупки можливий на ринках доменних імен та сайтах аукціонів доменних імен. Окрім цього, знайти ДІ для купівлі або продажу можна безпосередньо завдяки процесу Інтернет-серфінгу. На додаток, у США розповсюдженими є «брокери доменного імені», що здатні підібрати доменне ім'я у відповідності до побажань замовника⁷⁵.

Договір відчуження прав щодо доменного імені доменного імені як елемент розпорядження правами на ДІ повинен визначати наступні важливі аспекти : сторони договору; доменне ім'я із датою та місцем його реєстрації; ціна договору, права та обов'язки, що впливають із відчуження прав домену; аспекти «передачі доменного імені»; включення умов про депонування (зберігання) домену за умови використання процедури сторонами; включення інших положень, зазначених угодою між сторонами (конфіденційність транзакції, визначення мови договору, встановлення процедури альтернативного врегулювання спорів). Відтак, будь-які зміни щодо реєстраційних даних домену вноситимуться на підставі заявки реєстратора. Передача приватного доменного

---

⁷⁴ Ng, J. The Domain Name Registration System : Liberalisation, Consumer Protection and Growth : Routledge, 2014. — 216 p.

⁷⁵ Belle Wong, J. D. Transfer Domain Rights with a Domain Name Sale Agreement : LegalZoom, 2019 // Режим доступу : <https://www.legalzoom.com/articles/transfer-domain-rights-with-a-domain-name-sale-agreement>

імені другого рівня передбачає надання документів, що підтверджують передачу права на використання товарного знаку (домен .UA). Домен третього рівня (kiev.ua, org.ua) передбачає зміну Реєстранта домену на підставі письмової згоди. Водночас, зміна реєстраційних даних контактних осіб домену (registrant, admin-c, tech-c), передбачає звернення до Реєстратора. Останній уповноважений змінити порядок доступу до зазначених даних, заклавши або відкривши публікацію в сервісі WHOIS⁷⁶.

Висновки до Розділу III. Здійснено огляд специфіки правового режиму доменних імен. Зокрема, досліджено зміст права на доменне ім'я з точки зору теоретико-правових та законодавчих підходів. Окреслено особливості набуття права на доменне ім'я. Означено особливості розпорядження правами на доменне ім'я відповідно до політики ICANN та науково-дискурсних розробок щодо зазначеного питання.

---

⁷⁶ Хостмайстер : офіційний веб-сайт : Зміна реєстраційних даних // Режим доступу : <https://www.hostmaster.ua/?faqreg5>

ВИСНОВКИ

Проведене магістерське дослідження дозволило дійти наступних висновків.

По-перше, науковці визначають ДІ як адресу комп'ютера (веб-адресу) індивідуально-правової природи. Водночас, існує декілька підходів щодо визначення місця ДІ в системі об'єктів цивільних прав : доменне ім'я як об'єкт права власності (ідентифікатор та адреса веб-сайтів без фізичного володіння); доменне ім'я як результат надання послуг (через призму правовідносин «реєстрант — Реєстратор»); доменне ім'я як об'єкт права інтелектуальної власності (засіб індивідуалізації Інтернет-ресурсів у мережі, своєрідний «ІВ-актив»). Підхід до доменного імені як до непоіменованого об'єкта права ІВ є найбільш прийнятним завдяки його (ДІ) індивідуально-інтелектуальному походженню.

Юридично-правові механізми правової охорони доменного імені в Україні розкриваються через застосування процедури альтернативного вирішення доменних спорів UDRP (у домені .UA) та UADRP (домени другого рівня .UA та .COM.UA), що, на відміну від судового процесу, відрізняється швидкістю та зручністю. Водночас, рішення судів в Україні часто стосуються арештів або конфіскації доменних імен, демонструючи хибне уявлення про його правову природу. У Європі та США, водночас, для вирішення доменних спорів застосовується раніше згадана процедура UDRP. Розуміння правової природи доменного імені на рівні ЄСПЛ розкривається через позицію суду у справі «Raeffgen GmbH v. Germany» від 18.09.2007 р. (товарно-послугові пропозиції веб-сайту, його відчуження, делегування та ін. як елементи правової природи права на ДІ). Концепти США щодо нормативних особливостей охорони доменного імені, водночас, відображені у рішенні Апеляційного суду США «Кремен проти Коена» 2003 р. (Kremen vs Cohen, 2003), де ДІ віднесено до об'єктів права власності, що підлягають виключному володінню або контролю.

Принагідно зауважимо, що рівень законодавчого забезпечення охорони прав на доменне ім'я в Україні відзначається неоднозначністю та

непослідовністю. Так, вітчизняне законодавство не містить визначення поняття «доменне ім'я». Водночас, ст. 177 Цивільного кодексу України відносить доменне ім'я до видів об'єктів цивільних прав («результати інтелектуальної діяльності» та «інформація» як зміст права на ДІ). Окрім того, відсутній профільний нормативно-правовий акт щодо здійснення превенції кіберсквоттингу або прецедентних механізмів запобігання «тайпсквоттингу». В свою чергу, в США існує Закон про захист прав споживачів проти кіберсквоттингу 1999 р. (Anti-Cybersquatting Consumer Protection Act or ACSPA, 1999), який регулює питання реєстрації доменного імені, що містять належну іншій особі ТМ, з метою їх недобросовісного використання або подальшого перепродажу. Приклад вирішення проблеми тайпсквоттингу в США — прецедентна справа пастора Дж. Фолуелла (Верховний Суд США) щодо припинення порушення його прав внаслідок редіректингу відвідувачів веб-сторінки священника на «відстійний сайт».

Критерієм надання правової охорони доменного імені за законодавством України, відповідно до ст. 1 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», є його властивість як імені, що використовується для адресації комп'ютерів і ресурсів у мережі Інтернет. Водночас, Цивільний кодекс України відносить доменне ім'я до об'єктів цивільних прав (побічно, інтелектуально-інформаційна площина), проте проблематика виявляється у відсутності нормативного визначення доменного імені (Цивільний кодекс України або спеціальний закон, що здійснював би регулювання відносин щодо даного об'єкта права ІВ). Відзначимо, що зарубіжне законодавство не передбачає одностайного віднесення доменного імені до об'єктів цивільних прав. Дана концепція відображається переважно на доктринальному рівні (Т. Беттінгер, А. Уодделл та інші).

В свою чергу, інституційно-правова ефективність забезпечення права на доменне ім'я потребує точкових покращень в Україні, ЄС та США. Зазначену проблематику може бути розкрито через призму наукової позиції С. Хеммока, що визначає ДІ «вигнанцем ІВ» через його комерційно-контрактний характер

створення та договірний (реєстрант — Реєстратор — Реєстр доменів — ICANN)
порядок використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

I. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

1. Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод № 994_535 від 20.03.1952 (редакція від 17.07.1997) // Відомості Верховної Ради // Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#Text
2. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. (у редакції від 17.03.2022 р.) // Відомості Верховної Ради // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Закон України «Про авторське право і суміжні права» № 3792-XII від 23.12.1993 р. (редакція від 05.01.2022 р.) // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
4. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» № 3689-XII від 15.12.1993 (редакція від 14.10.2020) // Відомості Верховної Ради // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>

II. ДИСЕРТАЦІЇ ТА АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕРТАЦІЙ

5. Бонтлаб В. Цивільно-правове регулювання доменних імен : автореф дис., 12.00.03, 2006. — 15 с.
6. Кожемякин, Д. Доменное имя в системе объектов гражданских прав : канд.дисс, 12.00.03, 2016., 197 с.
7. Попцов А. Правовое регулирование доменного имени в РФ : автореф. дисс., 12.00.03, 2009. — 36 с.
8. Balzhik T. The Problem of the Absence of Legal Regulation of Domain Names in Russia, and the Consequent Difficulties which Arise in Connection with Trademarks : University of Oslo, Faculty of Law, 2014. — 58 p.

III. Література

Монографії

9. Серго, А. Доменные имена. Правовое регулирование : 2013. — 312 с.
10. Bedord, J. I've Got a Domain Name--Now What???: A Practical Guide to Building a Website and Web Presence : Happy About, 2008. — 115 p.
11. Bettinger, T. & Waddell, A. Domain Name Law and Practice : An International Handbook : Oxford Univ Press, 2016. — 1691 p.
12. Boy, J. & Jenkins, J. Intellectual Property : Law & The Information Society – Cases & Materials : An Open Casebook : 2014 Edition (Open Course Book) : CreateSpace Independent Publishing Platform. — 800 p.
13. Charlesworth, A. Choosing the right domain name : Lulu, 1st edition, 18.03.2013 .— 174 p.
14. Dreyfuss, R. C, Ginsburg, J. C. Intellectual Property at the Edge : The Contested Contours of IP : Cambridge University Press, 2014. — 492 p.
15. Elias, S. Domain Names: How to Choose and Protect a Great Name for Your Website (Quick & Legal) : Nolo, 2001. — 250 p.
16. Gervais, D, J. International Intellectual Property : A Handbook of Contemporary Research : Edward Elgar Publishing, 2015. — 528 p.
17. Gibson, J. The Logic of Innovation : Intellectual Property, and What the User Found There : Routledge , 2014. — 370 p.
18. Hamm, K. Domain Name Flipping: Quick Flips & Fast Cash! : Independently published, 2013.— 50 p.
19. Hargreaves, I. Digital opportunity : a review of intellectual property and growth : an independent report / by Ian Hargreaves : UK Intellectual Property Office, 2011. — 130 p.
20. Komaitis, K. The Current State of Domain Name Regulation. Domain Names as Second Class Citizens in a Mark-Dominated World : Routledge, 2012. — 296 p.

21. Kuipers, S. The relationship between Domain names and Trademarks/Trade Names : Lund University, Faculty of Law, European Business Law, 2015. — 55 p.
22. Kur, A., Dreier, T. European Intellectual Property Law : Text, Cases and Materials : Edward Elgar Publishing, 2013. — 592 p.
23. Lipton, J. D. Internet Domain Names, Trademarks and Free Speech : Edward Elgar Publishing, 2010. — 336 p.
24. Liska, A., Stowe, G. DNS Security. Defending the Domain Name System : Syngress, 2016. — 226 p.
25. McCormac, J. Domnomics: The business of domain names : MC2, 2019. — 236 p.
26. Ng, J. The Domain Name Registration System : Liberalisation, Consumer Protection and Growth : Routledge, 2014. — 216 p
27. Norman, H. Intellectual Property Law Directions : Oxford University Press : Jurisprudence & Law — Business, Commercial & Financial Law, 2014. — 592 p.
28. Olwan, R. M. Intellectual Property and Development : Theory and Practice : Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 2013. — 392 p.
29. Ortiz, G. E-commerce : How Domain Name Can Affect Electronic Trading? : PrB.rating, 2021. — 349 p.
30. Ray, A. Australian domain name law : Thomson Reuters (Professional) Australia Limited, 2016. —286 p.
31. Robertson, J. Domaining Guide: How to Profit from Domain Names : Kindle Edition, 2016. — 166 p.
32. Rony E., Rony P. K. The Domain Name Handbook: High Stakes & Strategies in Cyberspace : CMP Books, 1998 .— 645 p.
33. Taplin, R. Intellectual Property Valuation and Innovation : Towards global harmonization : Routledge, 2014. — 252 p.
34. Yu, P. K. Intellectual Property and Information Wealth : Issues and Practices in the Digital Age : Praeger, 30.12.2006 .— 1976 p.

Статті

35. Булат Н. Доменне ім'я як засіб індивідуалізації Інтернет-ресурсів : Право і суспільство, 2020. — с. 154-160
36. Булат Н. Кумулятивна правова охорона позначень як доменних імен і літературних творів : Перші економіко-правові студії, 07.03.2019 р. — с. 3-5
37. Волощенко О. Проблеми нормативно-правового регулювання виключних прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації товарів та послуг у мережі Інтернет : Правове регулювання відносин у мережі Інтернет, Право та інновації, 2014. — с. 63-68
38. Грицай В. Правовий режим доменних імен та їх місце в системі об'єктів права інтелектуальної власності : Право і безпека, 2015. — с. 109-114
39. Кодинець А. Цивільно-правові аспекти реалізації суб'єктивних прав на доменні імена : Підприємництво, господарство і право, 2006. — с.18-21
40. Кулініч О. Доменне ім'я як похідний засіб індивідуалізації інформаційних ресурсів фізичних та юридичних осіб у мережі Інтернет : Актуальні проблеми держави і права, 2009. — с. 195-201
41. Некіт К. Доменне ім'я як об'єкт цивільних прав : Часопис цивілістики, 2017. — с. 40-44
42. Патрушев С., Филатов Ю. Особенности правового регулирования регистрации и использования доменных имен : Наука. Религия. Суспільство, 2011. — с. 57-62
43. Піхурець О. Окремі питання здійснення права на доменне ім'я : Проблеми цивільного права та процесу, 2018. — с.182-186
44. Серго А., Гладкая Е. Правовое регулирование доменных имен : Хозяйство и право, 2010. — 49 с.

45. Федоров А. Кумулятивна правова охорона дизайнерських рішень : Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету (МГУ), 2012. — с. 112-116
46. Chaudri, A. Internet domain names and interaction with intellectual property : Elsevier, Computer Law & Security Report, 2007. — p. 62-66
47. Hao, S. & Wang, H. Exploring Domain Name Based Features on the Effectiveness of DNS Caching : ACM SIGCOMM Computer Communication Review, v.47, Jan 2017. — pp.36-42

Підручники та навчальні посібники

48. ICC : Domain names and new generic top-level domains : ICC Services, 2014. — 15 p.
49. WIPO : Standing Committee on the Law of Trademarks, Industrial Designs and Geographical Indications, 10th Session, Geneva, April 28 to May 2, 2003 : Internet Domain Names and Geographical Indications . — 24 p.

IV. Судово-арбітражна практика

50. Kremen vs Cohen — 337 F.3d 1024 (9th Cir.2003) : LexisNexis — Law School Case Brief // Режим доступу : <https://www.lexisnexis.com/community/casebrief/p/casebrief-kremen-v-cohen>
51. Paeffgen GmbH v. Germany, 18.9.2007 : European Court of Human Rights, Council of Europe, HUDOC, Aug-Sept 2007 : Decision Section V.

V. Інтернет-джерела

52. Адвокатське бюро «Яновський і партнери», 17.04.2019 (Західна Консалтингова Група) : Реєстрація доменів і суперечки з приводу доменних імен — як передбачити ризики // Режим доступу :

<https://zkg.ua/reiestratsiia-domeniv-i-superechky-z-pryvodu-domennykh-imen-iak-peredbachyty-ryzyky/>

53. Перша Юридична Експертиза, 30.11.2010 : Природа прав на доменні імена та методи їх юридичного захисту в Україні : // Режим доступу : <https://flexp.com.ua/library/article/240>

54. Хостмайстер : офіційний веб-сайт : Зміна реєстраційних даних // Режим доступу : <https://www.hostmaster.ua/?faqreg5>

55. Юридична Газета Online, 28.11.2019 : Розпочинається друга фаза впровадження UA-DRP в домені .UA // Режим доступу : <https://yur-gazeta.com/golovna/rozpochinaetsya-druga-faza-vprovadzhennya-uadrp-v-domeni-ua.html>

56. American Bar Association Obtaining and Protecting Domain Names (article) : // Режим доступу : https://www.americanbar.org/groups/business_law/safeselling/domains/

57. Belle Wong, J. D. Transfer Domain Rights with a Domain Name Sale Agreement : LegalZoom, 2019 // Режим доступу : <https://www.legalzoom.com/articles/transfer-domain-rights-with-a-domain-name-sale-agreement>

58. Cerf, V. Domain name : Definition & Facts — Encyclopedia Britannica // Режим доступу : <https://www.britannica.com/technology/domain-name>

59. Hammock, S. Domain names : the often overlooked IP asset : Clarivate // Режим доступу : <https://clarivate.com/markmonitor/blog/domain-names-the-often-overlooked-ip-asset/>

60. Hashim, Y. Relationship Between Domain Names And Trade Marks : Freshbusinessthenking, 02.09.2009 //Режим доступу : <https://www.freshbusinessthenking.com/advice-ideas-and-planning/relationship-between-domain-names-and-trade-marks/3178.article>

61. IANA Report. Subject : Establishment of the .name Top-level Domain, 16.08.2001 : IANA website // Режим доступу : <https://www.iana.org/reports/2001/name-report-16aug01.html>

62. ICANN : FAQs for Registrants : Transferring Your Domain Name // Режим доступа : <https://www.icann.org/resources/pages/name-holder-faqs-2017-10-10-en>
63. ICANN Lookup : Registration data lookup tool : website // Режим доступа : <https://lookup.icann.org/>
64. ICANN Website : Registering Domain Names // Режим доступа : <https://www.icann.org/resources/pages/register-domain-name-2017-06-20-en>
65. ICANN Website : General Questions : Questions related to Registering a Domain Name // Режим доступа : <https://www.icann.org/resources/pages/faqs-84-2012-02-25-en#2>
66. ICANN Website : Eligibility Requirements Dispute Resolution Policy (ERDRP) // Режим доступа : <https://www.icann.org/resources/pages/erdrp-2012-02-25-en>
67. Intellectual Property Department Hong Kong (IPD HK) : Differences between trade marks and domain names : // Режим доступа : https://www.ipd.gov.hk/eng/intellectual_property/trademarks/registry/Main_differences_between_trademarks_and_domain_names-amended.pdf
68. IONOS Digital Guide : ccTLDs — what are country domain names? // Режим доступа : <https://www.ionos.com/digitalguide/domains/domain-extensions/cctlds-all-you-need-to-know-about-country-code-domains/>
69. NIC Policies Latvia : Policy for acquisition of the right to use domain names under the top level domain .lv // Режим доступа : <https://www.nic.lv/en/policy>
70. Origin (Organization for an International Geographical Indications Network) : There are not legal barriers to extend the UDRP to GIs for disputes concerning second level domains` registrations : 18.04.2019 // Режим доступа : https://www.origin-gi.com/web_articles/18-04-2019-there-are-not-legal-barriers-to-extend-the-udrp-to-gis-for-disputes-concerning-second-level-domains-registrations/
71. Origin (Organization for an International Geographical Indications Network) : WIPO survey on the existing state of play of GIs in the Domain

Names System (DNS) : 09.05.2018 // Режим доступа : https://www.origin-gi.com/web_articles/09-05-2018-wipo-survey-on-the-existing-state-of-play-of-gis-in-the-domain-names-system-dns/

72. Sableman, M. Who owns your domain names? : Thompson Coburn LLP, 21.07.2014 // Режим доступа : <https://www.thompsoncoburn.com/insights/blogs/internet-law-twists-turns/post/2014-07-21/who-owns-your-domain-names->

73. WIPO Internet Domain Name Process : The Management of Internet Names and Addresses : Intellectual Property Issues : Interim Report, 23.12.1998 // Режим доступа : https://www.wipo.int/amc/en/processes/process1/rfc/3/interim2_ch1.html

74. WIPO Internet Domain Name Process : The Management of Internet Names and Addresses : Intellectual Property Issues : Final Report, 30.04.1999 // Режим доступа : <https://www.wipo.int/amc/en/processes/process1/report/finalreport.html>

75. WIPO : Second Internet Domain Name Process — The Recognition of Rights and the Use of Names in the Internet Domain Name System, 03.09.2001 // Режим доступа : <https://www.wipo.int/amc/en/processes/process2/report/html/report.html>